

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: ט"ז אב, תשע"ד 12/08/2014

סומן: כ-14-13240

לכבוד,

גב' דורית סלינגר

מר אבי ליכט

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון,

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי)

משרד האוצר

משרד המשפטים

ירושלים

ירושלים

נכבדיי שלום רב,

הנדון: מינוי פרופ' שריג, המפקח לשעבר על הביטוח, לתפקיד בכיר

בחברת הביטוח "מגדל"

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: **התנועה**) הריני לפנות אליך כדלקמן:

1. בפנייה זו נבקש להתייחס לעובדה כי על פי פרסומים שונים הוצע לפרופ' שריג, המפקח על שוק ההון, הביטוח והחיסכון (להלן: **"המפקח על הביטוח"**) לשעבר, להתמנות לתפקיד בכיר בחברת הביטוח "מגדל" (להלן: **"החברה"**) אשר בשליטת שלמה אליהו.¹
2. כידוע, שריג סיים כהונתו כמפקח על הביטוח לפני כשנה. **במהלך כהונה זו שריג היה מעורב באישור מהלכים משמעותיים עבור מר אליהו, ביניהם אישור מתן היתר השליטה בחברת "מגדל".** נוסף על כך, כחלק מתפקידו, שריג אף קיבל החלטות אשר באופן עקיף וישיר תרמו לעסקיה של החברה.
3. עוד בזמנו, מתן היתר השליטה ל שלמה אליהו עוררה תהיות רבות, זאת לאור העובדה שאליהו הואשם ואף הודה בהוצאת כספים אל מחוץ למדינה ללא דיווח תוך הפרת חובת הדיווח הקבועה בדיון. לפי פרסומים, 30 המחאות בנקאיות הוצאו על ידי אליהו אל מחוץ לישראל בהיקף כולל של כ-60 מליון ש"ח.²
4. בשל הפרה זו הוטל על אליהו קנס מנהלי בגובה 2.8 מיליון ש"ח - הקנס הגבוה ביותר מבין החלטות שפורסמו עד לאותה התקופה.³ כן, באותה התקופה אף פורסמו לא מעט ידיעות בדבר מנהגו של אליהו להמר באופן קבוע (אך חוקי) בלונדון.⁴

¹ רון שטיין וסטלה קורין ליבר "האם מינוי פרופ' עודד שריג במגדל יטורפד?" **גלובס** 10.8.2014
www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000962233

² מירב ארלוזורוב, שימוע לאליהו כתנאי לקבלת היתר שליטה במגדל, **the-marker** 04.6.2012
www.themarket.com/markets/1.1722855

³ ש"ח.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

5. ביחד עם מסכת עובדתית זו, יש אף לקחת בחשבון כי ועדת העיצומים של רשות המיסים בחקירתה את הפרת חובת הדיווח של אליהו, ציינה כי בניסיון להסביר טענתו, סיפק אליהו שלוש גרסאות שונות בנוגע למהות הפעולה שביצע. הועדה הוסיפה וקבעה כי היא מתקשה לקבל את טיעונו לאי הבנה בתום לב.
6. לאור הראיות הכבדות הללו בדבר אי-כשירותו של מר אליהו לשלוט בחברת ביטוח, התריעה התנועה בזמן אמת למפקח על הביטוח, כי עליו לשקול בכובד ראש מינוי זה. כן, קראה התנועה למפקח, אשר כאמור בזמנו היה מר שריג, לפרסם לציבור את השיקולים שהנחו אותו בשאלה האם להעניק למר אליהו שליטה בחברת "מגדל", למען ידע הציבור וישפוט בעצמו מי מנהל את כספיו.
7. אולם, מלבד שתי תגובות קצרות ולקוניות, פניותיה של התנועה נותרו ללא כל מענה ענייני. כן, עד ליום זה, אף אחת מהטענות שהעלתה התנועה במכתביה לא זכתה להתייחסות מהותית (לנוחותכם, מצ"ב פניות התנועה למפקח על הביטוח ולמשנה ליועם "ש לעניינים כלכליים-פיסקאליים וכן מכתבי התשובה לפניות הללו).
8. ונדגיש כי קבלת היתר שליטה בחברת ביטוח, משמעותו שליטה וכוח כמעט בלעדי על חסכוניותו של ציבור שלם. במקרה של "מגדל", עסקינן באחת מהחברות הגדולות בארץ לביטוחי חיים, המנהלת 33% מכלל קרנות הפנסיה וביטוחי החיים בישראל.
9. בהקשר זה נבקש להזכיר, כי בניגוד לאישורו התמוה של שריג את מתן היתר השליטה בחברת "מגדל", לפי פרסומים, המפקח על הבנקים פעל באופן נחרץ לסיכול הרכישה של מר אליהו גרעין שליטה בבנק לאומי.⁵
10. זאת ניתן ללמוד מכך שעל פי פרסומים, מספר שנים טרם התעניינותו של מר אליהו בעסקי הביטוח, הוא החל מגעים ברכישת גרעין שליטה בבנק לאומי, מגעים אשר הופסקו באופן פתאומי לאור התנגדות עקבית מצד בנק ישראל אשר לא הוסברה בפומבי.⁶
11. למרות פניות חוזרות ונשנות של התנועה לפרסום הטעמים לסירובו של בנק ישראל באישור העסקה, נימוקים אלו לא פורסמו לציבור הרחב. מסיבה זו, נדמה כי אך ניתן לשער שהטעם להתנגדותו של בנק ישראל קשור במידה מסוימת לפגמים שנמצאו בכשירות של מר אליהו נוכח התנהלותו.

⁴ מורן רייכמן, שלמה אליהו רוכש את השליטה במגדל, NRG 7.3.2012 www.nrg.co.il/online/16/ART2/344/014.html

⁵ מוטי בסוק, האם בנק ישראל מונע משלמה אליהו להשתלט על בנק לאומי מפני שהוא מזרחי?, דה מרקר 8.11.2009 www.themarket.com/markets/1.553184

⁶ שם.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

21. מהשתלשלות העניינים שתוארה לעיל, ניתן ללמוד על כך שעוד בזמן אישור היתר השליטה למר אליהו, מדובר היה בצעד לא טריוויאלי. אולם כיום, לאור המשרה המוצעת לשריג בחברת "מגדל", נדמה כי מתעוררות שאלות קשות פי כמה אודות השיקולים אשר הנחו את המפקח, המטילות דופי כבד בהחלטתו דאז לאשר את ההיתר.
31. אין צורך להכביר מילים מדוע אין זה ראוי כי המפקח, אשר עד לפני תקופה קצרה היה אמון על פיקוח ואישור פעילותה של חברת הביטוח, יעבור עתה לעבוד בשורותיה. בייחוד, לאור העובדה שבנסיבות המקרה הנוכחי, שריג הוא אשר העניק לאלהו את השליטה ב"מגדל".
41. תופעה זו של דלתות מסתובבות, במיוחד בענף אשר תפקידו לנהל את חסכוניות הציבור, מטיל טעם לפגם בהחלטות בזמן אמת של רגולטורים ובמובנים רבים אף מערער את אמון הציבור ב שירות הציבורי כולו. מעבר לכך, מעברו של שריג לחברת "מגדל" מעביר מסר לעובדי הציבור, כי יש להם לגיטימציה לקבל החלטות שעשויות לקדם את ענייניהם האישיים, זאת לעיתים על חשבון או בניגוד לאינטרס הציבורי.
51. לאור זאת, התנועה קוראת ליו עץ המשפטי לממשלה לוודא כי מינוי זה לא ייצא אל הפועל ולקדם חקיקה שתמנע הישנות מקרים דומים בעתיד, זאת על מנת להבטיח את אמונו של הציבור בנציגיו. כן, התנועה תבקש להוסיף, כי נטל זה מוטל אף על כתפיה של המפקחת הנוכחית (שבוודאי לא נושאת באחריות להחלטות קודמות), ומחייב אותה לפעול באחריות מוגברת ולוודא כי האינטרסים של הציבור מוגשמים בכל אחת מהעסקאות והחברות עליהן היא מפקחת.
61. נודה להתייחסותכם העניינית לנושא.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

שחר וינברג
רכזת מחלקת כלכלה ומחקר

העתק:

מר יאיר לפיד, שר האוצר
מר דודו זקן, המפקח על הבנקים
פרופ' שמואל האוזר, יו"ר הרשות לניירות ערך
גבי יעל אנדורן, מנכ"לית משרד האוצר